Varia

Champagne begraaft zijn uitbreidingsplannen

Bron: Wine Searcher – Caroline Henry (link)

Een project dat bijna een kwart eeuw heeft geduurd om de wijngaardoppervlakte in de Champagne uit te breiden, is definitief stopgezet.



© Alexander Nagelstad/Unsplash | Voor sommige producenten van champagne zal de kurk knallen, nu is besloten om een geplande uitbreiding van de appellatie te schrappen.

De Champagnestreek houdt vast aan de status quo, nadat producenten hebben besloten een uitbreidingsproject – waaraan al 23 jaar werd gewerkt – stop te zetten.

Deze week stemde het 'Organisme de Défense et de Gestion' (ODG) van de Champagne – het beheersorgaan van de producenten – voor het schrappen van het uitbreidingsplan voor de appellatie. Hiermee blijft het huidige wijngaardareaal van circa 34.000 hectare voorlopig ongewijzigd. Door dit besluit wordt al het onderzoek van het 'Institut national de l'origine et de la qualité' (INAO) naar welke dorpen en hellingen eventueel aan het appellatiegebied zouden kunnen worden toegevoegd, beëindigd.

Dat onderzoek bevatte een voorstel om 40 dorpen toe te voegen aan het gebied, terwijl twee dorpen die er nu deel van uitmaken, zouden moeten worden geschrapt. Met de aankondiging vanuit de Champagne-regio komt er echter een einde aan dit 23 jaar durende uitbreidingsproject.

Deze stemming markeert in meerdere opzichten het einde van een tijdperk. Het geeft impliciet aan dat de appellatie zich erbij heeft neergelegd dat de verkoop van Champagne waarschijnlijk niet meer de recordcijfers van 2007 (339 miljoen flessen) zal overtreffen. Aangezien de ODG (Organisme de Défense et de Gestion) van de Champagne volledig wordt aangestuurd door het Syndicat Général des Vignerons (SGV) – de vereniging van wijnbouwers – bevestigt dit besluit ook dat de producenten de voorkeur geven aan het behoud van het economische model dat in de jaren negentig werd ingevoerd; een model dat gericht is op het maximaliseren van de inkomsten per hectare.

Gezien de voorgeschiedenis van het dossier rond de afbakening van de appellatie, is het echter aannemelijk dat dit besluit juridisch zal worden aangevochten door belanghebbenden die al fors hebben geïnvesteerd in de mogelijke uitbreiding van het gebied.

De kiem voor de uitbreiding van de appellatie werd gelegd nadat de gemeente Fontaine-sur-Aÿ in 1995 met succes een zaak had aangespannen bij de Conseil d'État (de hoogste Franse bestuursrechter) om te worden opgenomen in het appellatiegebied. Het dorp voerde aan dat het in 1927 zelf had afgezien van de Champagne-status, omdat de toenmalige phylloxera-crisis de wijngaarden had verwoest – wijngaarden die overigens wel waren opgenomen in de allereerste classificatie van december 1908. Het dorp stelde daarom dat het op basis van de INAO-richtlijnen uit 1984 – die de overheidsinstantie toestonden om appellatiegebieden uitsluitend op basis van technische criteria te herzien – recht had op opname. De overwinning bij de hoogste rechter leidde er in 1998 toe dat 30 hectare grond in Fontaine-sur-Aÿ aan het appellatiegebied werd toegevoegd. Dit schiep een precedent dat werd gevolgd door 248 andere dorpen. Zij hadden er in 1927 – een tijd waarin landbouwgrond een aanzienlijk hogere waarde had dan wijngaarden – voor gekozen om geen deel uit te maken van de appellatie. Later kregen ze echter spijt van dat besluit, gezien het succes van de appellatie en, nog belangrijker, de potentiële inkomsten per hectare die de Champagne-appellatie bood. Om een einde te maken aan de juridische strijd, verzocht de ODG in 2003 het INAO om het appellatiegebied opnieuw te beoordelen op basis van technische criteria, en zo de weg vrij te maken voor een uitbreiding van de appellatie.

Het is goed om te onthouden dat er vóór de phylloxera-crisis meer dan 60.000 hectare aan wijngaarden was voor de productie van Champagne; het productiegebied was destijds dus bijna twee keer zo groot als nu. De afbakening van de appellatie werd echter pas geformaliseerd in de wet van 1927, waarmee de officiële Champagne-appellatie in het leven werd geroepen.

Stijging van de verkoop

In 2003, toen de verkoop opnieuw de grens van 300 miljoen flessen dreigde te overschrijden (een record dat voor het eerst werd bereikt in 1999, met 323 miljoen flessen uit de appellatie), waren de verantwoordelijken ervan overtuigd dat de beschikbare grond voor productie binnen de appellatie spoedig uitgeput zou raken. Zij vonden daarom dat een uitbreiding van het productiegebied dringend moest worden overwogen. Destijds verwachtte het Comité Champagne (CIVC) dat de verkoop tegen het einde van het decennium de 340 miljoen flessen zou overstijgen. De financiële crisis van 2008 maakte echter een einde aan dit optimisme, waarna de verkoop gestaag begon te dalen.

Volgens Pascal Bobiller-Monnot, adjunct-directeur van de SGV, zijn er diverse culturele en economische redenen voor deze teruggang. Ten eerste is er de tendens om minder wijn en champagne te drinken, met name op de Franse markt – tot op heden nog steeds de grootste afzetmarkt voor de appellatie. Volgens gegevens van France-Agrimer is de wijnconsumptie per inwoner sinds het begin van de eeuw met 28 procent gedaald. Frankrijk staat hierin niet alleen; cijfers van de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding (OIV) laten een vergelijkbare neerwaartse trend zien in de wereldwijde wijnconsumptie.

Ook de toegenomen concurrentie in de sector voor mousserende wijnen heeft een negatieve invloed gehad op de verkoop van champagne. Daarnaast heeft het sombere geopolitieke klimaat de daling van de champagneverkoop verder versterkt. Bobiller-Monnot wijst bijvoorbeeld op de aanhoudende dreiging van extra Amerikaanse importheffingen op champagne – een middel om de Franse regering onder druk te zetten af te zien van belastingen op digitale diensten.

Eind september was het voortschrijdend jaartotaal (MAT) voor champagne voorzichtig hersteld tot 271,4 miljoen flessen; dit is 0,8 procent meer dan het totaal van het voorgaande jaar, terwijl de verkoop over de eerste negen maanden van het jaar een stijging van 3,2 procent laat zien ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Hoewel deze cijfers lijken te bevestigen dat de markt

het dieptepunt heeft bereikt, liggen ze nog ver verwijderd van de 340 miljoen flessen (of meer) die destijds werden aangevoerd als rechtvaardiging voor de mogelijke uitbreiding van de appellatie.

Volgens Bobiller-Monnot zijn het sociaaleconomische en zelfs geopolitieke klimaat echter niet de enige redenen waarom de SGV heeft besloten het dossier over de uitbreiding van de appellatie te schrappen. Hij wees erop dat klimaatverandering – die de afgelopen tien jaar een steeds grotere invloed heeft gehad op het appellatiegebied – onvoldoende aan bod kwam in de technische studies die door het INAO werden uitgevoerd.

Deze verklaring is logisch, zeker als men kijkt naar de klimaatgerelateerde problemen die van invloed zijn geweest op het groeiseizoen van 2026. Het sluiten van het huidige dossier lost echter de 248 nog lopende juridische zaken niet op. Bobiller-Monnot erkende dat de appellatie een weg naar rechtszekerheid moet vinden; hij ziet daarbij een rol weggelegd voor de ODG (Organisme de Défense et de Gestion) om de grenzen van de appellatie vast te stellen, in plaats van dat dit via de rechter moet gebeuren. Hij gaf echter toe dat hij niet weet hoe die rechtszekerheid op korte termijn kan worden bereikt